

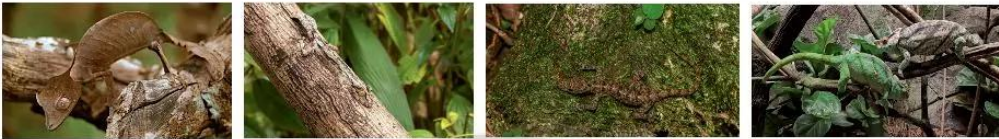
BÀI 33

Đa dạng sinh học

MỤC TIÊU

- Nêu được vai trò của đa dạng sinh học trong tự nhiên và trong thực tiễn.
- Giải thích được vì sao cần bảo vệ đa dạng sinh học.

 Những con tắc kè trong hình dưới đây có gì khác nhau? Điều gì làm cho chúng trở nên khác nhau đến vậy?

1 ĐA DẠNG SINH HỌC LÀ GÌ?

➔ Tìm hiểu về đa dạng sinh học

▲ Hình 33.1. Đa dạng sinh học trên Trái Đất

▲ Hình 33.2. Đa dạng sinh vật ở hoang mạc

▲ Hình 33.3. Đa dạng sinh vật ở đài nguyên

- 1 Quan sát các hình từ 33.1 đến 33.4 và thông tin về đa dạng các nhóm sinh vật đã học, em hãy cho biết đa dạng sinh học là gì?
- 2 Quan sát các hình từ 33.2 đến 33.4, em có nhận xét gì về số loài sinh vật trong các môi trường sống khác nhau?

▲ Hình 33.4. Đa dạng sinh vật ở rừng mưa nhiệt đới

Đa dạng sinh học là sự phong phú về số lượng loài, số cá thể trong loài và môi trường sống. Dựa vào điều kiện khí hậu, đa dạng sinh học được phân chia theo các khu vực như: đa dạng sinh học ở hoang mạc, đa dạng sinh học vùng đài nguyên, đa dạng sinh học rừng mưa nhiệt đới, đa dạng sinh học vùng ôn đới, đa dạng sinh học rừng lá kim, ...

Đa dạng sinh học Việt Nam

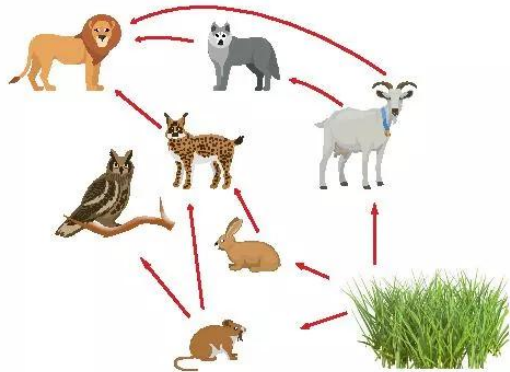
Việt Nam là một trong những nước Đông Nam Á giàu về đa dạng sinh học và được xếp thứ 16 trong số các quốc gia có tính đa dạng sinh học cao trên thế giới. Do sự khác biệt lớn về khí hậu, từ vùng gần xích đạo tới giáp vùng cận nhiệt đới, cùng với sự đa dạng về địa hình, đã tạo nên tính đa dạng sinh học cao ở Việt Nam. Năm 2015, Việt Nam đã thống kê được 11 373 loài thực vật bậc cao (Dương xỉ, Hạt trần, Hạt kín) và hàng nghìn loài rêu, tảo, nấm, ...

Hệ thống động vật Việt Nam cũng hết sức phong phú. Hiện đã thống kê được 310 loài thú, 870 loài chim, 296 loài bò sát, 162 loài ếch nhái, trên 1000 loài cá nước ngọt, hơn 2000 loài cá biển và thêm vào đó là hàng chục nghìn loài động vật không xương sống ở cạn, ở biển và ở nước ngọt. Chúng ta tin rằng ở Việt Nam còn nhiều loài động vật, thực vật chưa được biết đến.

(Nguồn: Hội thảo chuyên đề "Phục hồi hệ sinh thái và phát triển bền vững trong bối cảnh biến đổi khí hậu"
Trung tâm Nghiên cứu Tài nguyên và Môi trường – Đại học Quốc gia Hà Nội)

2 VAI TRÒ CỦA ĐA DẠNG SINH HỌC

➔ **Tim hiểu vai trò của đa dạng sinh học trong tự nhiên và thực tiễn**

▲ Hình 33.5. Lưới thức ăn trong tự nhiên

Rừng ngập mặn chắn sóng, chống sạt lở ven biển

Điều hoà khí hậu

▲ Hình 33.6. Vai trò của đa dạng sinh học với môi trường

Lương thực, thực phẩm

Dược liệu

Đồ dùng, vật dụng

Giá trị bảo tồn, du lịch và nghiên cứu

▲ Hình 33.7. Giá trị thực tiễn của đa dạng sinh học

3 Từ thông tin hình 33.5 và 33.6, em hãy cho biết vai trò của đa dạng sinh học trong tự nhiên.

4 Quan sát hình 33.7, em hãy chỉ ra giá trị thực tiễn mà đa dạng sinh học đem lại cho con người.

Em hãy lấy một số ví dụ thể hiện vai trò của đa dạng sinh học ở địa phương em.

Đa dạng sinh học là nguồn tài nguyên quý giá đối với tự nhiên và con người.

Trong tự nhiên, đa dạng sinh học góp phần bảo vệ đất, bảo vệ nguồn nước, chắn sóng, chắn gió, điều hoà khí hậu, duy trì sự ổn định của hệ sinh thái.

Trong thực tiễn, đa dạng sinh học cung cấp các sản phẩm sinh học cho con người như: lương thực, thực phẩm, dược liệu, ...

BẢO VỆ ĐA DẠNG SINH HỌC

► Tìm hiểu một số hoạt động làm suy giảm đa dạng sinh học

Xả khí thải công nghiệp từ các nhà máy

Khai thác gỗ

5 Quan sát hình 33.8 và kể tên những hoạt động làm suy giảm đa dạng sinh học.

Săn bắt động vật hoang dã

Xả rác bừa bãi

Vi sao chúng ta cần bảo vệ đa dạng sinh học?

▲ Hình 33.8. Một số hoạt động làm suy giảm đa dạng sinh học

► Tìm hiểu một số biện pháp bảo vệ đa dạng sinh học

a) Bảo vệ môi trường sống cho các loài động vật hoang dã

b) Bảo tồn động vật hoang dã

6 Từ thông tin gợi ý trong hình 33.9, hãy nêu một số hoạt động góp phần bảo vệ đa dạng sinh học.

c) Trồng cây gây rừng

d) Xử lý rác thải

e) Nhân giống thực vật trong phòng thí nghiệm

Theo em, các khu bảo tồn có vai trò gì trong việc bảo vệ đa dạng sinh học?

Hình 33.9. Một số hoạt động bảo vệ đa dạng sinh học

Đa dạng sinh học có vai trò quan trọng trong tự nhiên và trong thực tiễn. Hiện nay đa dạng sinh học đang bị đe dọa do nhiều nguyên nhân:

- Phá rừng, khai thác gỗ, du canh, di dân khai hoang, nuôi trồng thủy sản, xây dựng đô thị làm mất môi trường sống của sinh vật.
- Săn bắt, buôn bán động vật, thực vật hoang dã, quý hiếm; sử dụng thuốc trừ sâu, thuốc bảo vệ thực vật, chất thải từ các nhà máy chưa qua xử lý, từ các hoạt động sống của con người làm ô nhiễm môi trường.

Biện pháp bảo vệ đa dạng sinh học:

- Nghiêm cấm phá rừng để bảo vệ môi trường sống của các loài sinh vật.
- Cấm săn bắt, buôn bán, sử dụng trái phép các loài động vật hoang dã.
- Xây dựng các khu bảo tồn nhằm bảo vệ các loài sinh vật, trong đó có các loài quý hiếm.
- Tuyên truyền, giáo dục rộng rãi trong nhân dân để mọi người tham gia bảo vệ rừng.
- Tăng cường các hoạt động trồng cây, bảo vệ rừng, bảo vệ môi trường.

Công ước CBD (*Convention on Biological Diversity*) về đa dạng sinh học là một hiệp ước đa phương, Công ước CBD có hiệu lực vào ngày 29 tháng 12 năm 1993. Tính đến nay đã có 196 nước thành viên tham gia.

**Convention on
Biological Diversity**

Mục tiêu của công ước là phát triển các chiến lược quốc gia về bảo tồn và sử dụng bền vững đa dạng sinh học.

Việt Nam kí kết tham gia Công ước này vào ngày 28 tháng 5 năm 1993, được phê chuẩn vào ngày 16 tháng 11 năm 1994, trở thành thành viên chính thức của Công ước vào ngày 14 tháng 2 năm 1995 và là một trong những quốc gia đầu tiên phê chuẩn Công ước. Hiện nay, Bộ Tài nguyên và Môi trường chịu trách nhiệm làm cơ quan đầu mối quốc gia thực hiện Công ước này.

Em cần làm gì để bảo vệ đa dạng sinh học?

BÀI TẬP

1. Nêu vai trò của đa dạng sinh học và trong thực tiễn, lấy ví dụ.
2. Thiết kế áp phích về tuyên truyền bảo vệ đa dạng sinh học.
3. Điều gì sẽ xảy ra với chúng ta khi đa dạng sinh học bị suy giảm?

ĐỐ EM

Em nhìn thấy gì trong hình bên?

